

in vsak košček čokolade se je treba prisiliti. Kri je gosta, sklepi odmirajo, strdki ogrožajo srce. Že pri 7000 metrih se začnejo more in prividi, zaradi pomanjkanja kisika delujejo možgani počasneje. Vsak, ki hoče na vrh, mora preživeti tri do štiri dni na višini 7000 metrov, da se aklimatizira, in še dve noči na 8000 metrih nadmorske višine. Tam zgoraj, v četrtem višinskem taboru, je vsak napačen korak bližnjica v smrt, tam preklopijo možgani na rezervo. Posledica: lahkomišelnost, evforija, ravnodušnost, utrujenost, samo utrujenost. V šotoru je 35 stopinj mraza, deset korakov pomeni izbruh slabosti, ki obrne želodec. Sneg za čaj se topi dve uri, za vsak korak, za vsako kretno se je treba potruditi. Možgani vedno močneje sporočajo, da so zaspani.

Končni vzpon na vrh in sestop nazaj traja v povprečju 15 ur. Večina jih uspe z maskami za kisik. Kisik lajša dihanje, ko pa ga zmanjka, pride občutek, kot da te kdo davi. Ko je ameriški novinar in alpinist **Jon Krakauer** 10. maja 1996 osvojil vrh, je imel za sabo 57 ur brez spanca. Edina hrana, ki jo je zaužil v treh dneh, je bila skodelica juhe in tablica čokolade, je napisal v uspešnici *Into Thin Air*. Kašljanje je naredilo vsak vdih boleč, možnost sprejemanja je zdrsnila na raven majhnega otroka. »Na vrhu sem bil pet minut.«

MRTVI SO OPOMIN BOGOV ŽIVIM

Jon Krakauer je imel velikansko srečo, da je preživel do tedaj najhujšo nesrečo na Mount Everestu. V besnečem snežnem viharju, ki je v nekaj minutah spremenil goro v kričeč kaos, je umrlo devet ljudi. Več ducatov alpinistov se je tistega dne gnetlo na tesnem prehodu do vrha. »Bil je pravi prometni zamašek,« se spominja novinar. Gorski vodniki so hoteli izpolniti svoje obljube in so priganjali alpiniste-turiste do vrha. Dosegli so ga popoldne — prepozno, da bi ubežali viharju.

Preživel ga je ameriški patolog **Beck Weathers** iz Dalase. Dvanajst ur je brez orientacije blodil po ledu in snegu, samo nekaj sto metrov oddaljen od tabora IV. Vsi so bili prepričani, da je umrl. Beck pa se je boril z vetrom, obraz je imel črn od omrzlin, možgane omamljene, imel pa je srečo, da je izbral pravo smer. Nasprotna bi ga po nekaj metrih pripeljala na rob prepada, ki ga ne bi videl.

Novozelandski vodja odprave **Rob Hall** ni imel sreče. Mladi ameriški poštni uslužbenec **Doug Hansen** je z njegovo pomočjo uspel priti z drugo odpravo na vrh, ko pa je v besnečem ledenem viharju zmrznil, je bilo tudi za Halla prepozno.

Lobsang Jangbu, šerpa, je vedel, kako bo osvojil svet. Ponosen je bil na dejstvo, da je najmlajši šerpa, ki je bil brez kisika že štirikrat na najvišjem vrhu sveta. Lani maja je videl, kako je odprava Američana **Scotta Fischerja** žalostno zmrznila. Ni mogel pomagati: »Mrtvi so opomin bogov živim,« je izjavil in se nekaj dni pozneje zopet podal v gore. Rad bi porušil vse rekorde. Plazu, ki so ga septembra sprožile močne padavine, se ni uspel izogniti. Edino, kar so našli, je bila njegova 302 krvava in strgana obrazna maska.

SVETEL SPOMIN NEMŠKEGA ALPINISTA NA
ODLIČNEGA SLOVENSKEGA PLEZALCA

ADIJO, SLAVCI!

V lanskoletni junijski številki glasila Nemškega Alpenvereina Mitteilungen, ki izhaja v Münchnu, je izpod peresa Malteja Roperja izšel spominski članek »Adijo, Slavc Svetičič«. Ko se bodo letošnje poletje slovenski alpinisti v Trenti spomnili svojega pokojnega plezalskega prijatelja, je kar primerna priložnost, da ta članek v celoti ponatisnemo v Planinskem vestniku. Tudi zato, da marsikoga iz gornjskih krogov spomnimo, kakšne ljudi smo imeli — in kakšne še imamo. (Op. ur.)

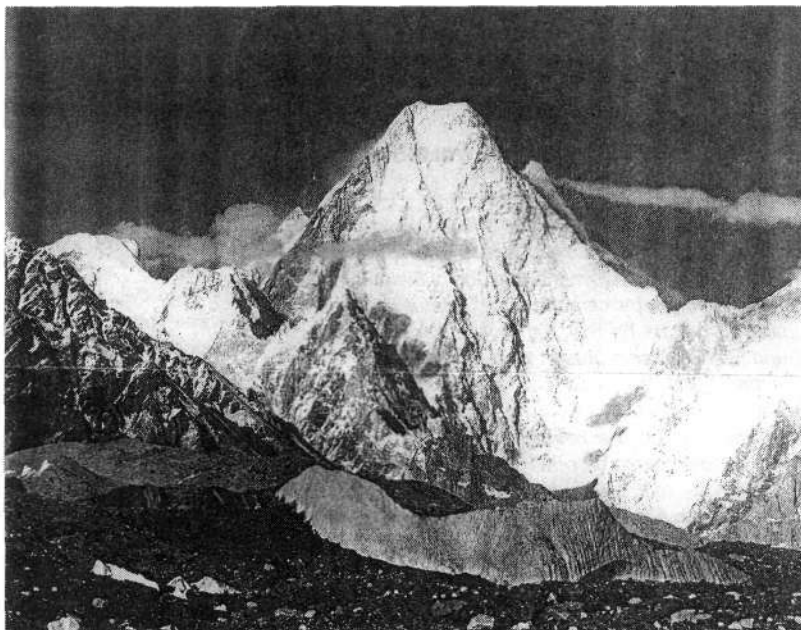
Srečala sva se konec marca 91. tam zgoraj na Aiguille Verte. Oba sva bila sama. Sam sem sedel na vrhu grebena in Ti si prišel tja z vrha proti meni. V usta si vtaknil cigareto in mi s cepinom pokazal Whympjerjev ozebnik tam spodaj: »You go down this way?« — »Yes.« — »So we go down together?« Nameraval si ta dan napraviti solo Drujev ozebnik. Vendar so bile razmere zate preslabe, da pa sploh ne bi plezal, ni prišlo v poštev — kaj takega pri Tebi sploh ni prišlo v poštev — pa si prišel prek strmine Nantblanca na Verte: »Some variation, a bit more steep, you know.« Skupaj sva sestopila, junija istega leta pa sva se spet srečala.

Sam sem bil drugič pri koči Leschaux, da bi poskusil solo preplezati Crozov steber. Vendar je bilo pretoplo in zaspal sem, dokler me ni prebudil hrup helikopterja. Oskrbnica koč, Tvoja prijateljica, je prišla, da bi se spet lotila oskrbovanja koč, in Ti si bil pri njej. Pripovedoval si mi o svojih solo poskusih prve ponovitve Boivinovega »Extreme Dream« v severni steni Grandes Jorasses. Preko sredine stene si že prišel. Ob naslednjem lepem vremenu sva se spet videla pri koči Leschaux. Ti si bil sam in jaz sem bil sam.

Ponoči sva skupaj vstala in si razdelila najini smeri v steni. Razen naju ni bilo nikogar v steni. Nikoli v svojem življenju kot plezalec nisem bil tako ponosen kot takrat: na poti z vrhunskim svetovnim alpinistom. Štirikrat si preplezal južno steno Aconcague, od tega dvakrat po prvenstvenih smereh, imel si prvenstveno smer na Cerro Torre, pozimi si sam preplezal Harlinovo smer v Eigerju v manj kot štiriindvajsetih urah, prvi si bil, ki si sam preplezal Bovin-Gabarrouja v Droith — in še in še in še. Pred časom si bil v navezi skupaj s **Tomom Česnom**, dokler se vajine poti niso razšle.

Vzpenjala sva se po zadnjih strminah proti krajni počti, kjer si odšel na levo. »OK«, si dejal, »see you in Chamonix.« — »See you in Chamonix!« — Kakšen trenutek, kakšen dvogovor! Dve čelni svetilki sta se svetlo odzibali v dve različni smeri, vendar sva se nekaj časa še lahko videla: ponoči na Grandes Jorasses.

Vendar sva se oba kmalu obrnila. Ti zaradi prevelike omare, zame pa je bila smer preprosto pretežavna. Zatem sva se pri koči videla zadnjič. Pripovedoval si mi

Zahodna stena Gašerbruma IV (7925 m) v Karakorumu, iz katere se ni vrnil Slavc Svetič.

o načrtovani novi smeri med »No Siesta« in Crozovim stebrom, ki Ti je kmalu zatem uspela: »Manitua«, 1000 m, 6c/A3+, solo v treh dneh z bivaki v viseči mreži. To je bila Tvoja že osma (!) smer v severni steni Jorassov. Potem si se odpravil v Nepal. Na Anapurni, mislim, bilo je v zahodni steni, Ti je uspel solo prvenstveni vzpon, le malo pod vrhom pa se je vreme hudo pokvarilo. Veljal si za mrtvega. Ko si prišel dol, so Tvoj bazni tabor že podrli in Ti si v pravem diru odšel za njimi, da bi zadržal vest o svojem domnevnem izginotju. Na Tvoji naslednji odpravi na Anapurno, tedaj v južno steno, se je to v resnici skorajda zgodilo. Plaz Te je odnesel petsto metrov po steni navzdol.

Bil si skoraj vedno samo sam na poti, iz leta v leto. Sam, si dejal, se lahko bolje skoncentriraš. Hotel si postati profesionalec, kot je bil takrat Tomo, ki si ga vztrajno nagovarjal, naj Ti preskrbi stike na televiziji. Ko pa naj bi se zgodil Tvoj veliki nastop na slovenski televiziji, nisi odšel tja, ker si imel doma zabavo in si se napil. Ali si sam razumel, zakaj? V Španiji sem srečal dva Tvoja rojaka. Pripovedovala sta mi, da si zdaj zares mrtev. Na Gašerbrumu IV Te je zadelo. Daleč in visoko si prišel po novi smeri levo od znane Schauer-Kurtykove smeri, od tam dalje pa nisi več odgovarjal na radijske klice. Adijo, Slavc!

Njega dni sem o Tebi napisal članek, potem pa si potreboval svoje diapozitive. Od takrat sem se nekajkrat selil in tega članka ne najdem več. Prav tako ne najdem fotografije, ko sem Te posnel. Najdem le še spomine. Predvsem sliko, kako pravljичno cool s cigareto v ustih in cepinom v roki si stopal navzdol po Whymperjevem ozebniku.

Naj ti bo lepo tam zgoraj v nebesih, Slavc! Saj sam in osamljen si tako že bil dovolj.

Pot...

ERNA MEŠKO

*Med tratami me steza vodi,
prijetna, mehka je ta pot,
zelo drugačna pač od tiste,
ki lahko pleza mlad jo rod.*

*A tudi ta je meni znana,
vzljubila sem jo že nekoč,
ko bila sem še rosno mlada
in tak napor je bil mogoč.*

*V spomilih rada k njej se vračam,
pozabiti ne morem je,
po skalah belih se obračam,
ki v svetlem soncu vse žare!*

*Tam strme gore in vršaci,
tu mili griči se vrste,
narave krasne so otroci,
vse misli moje k njim hite.*

*Ob njih se duša mi naslaja,
ob njih se bogati srce,
veselje močno me navdaja,
pozabljam, da sem stara že.*

*Zakaj bi tožil in zakaj bi stokal,
da zdaj ne moreš več v gore!
Hvaležno skloni se do Njega:
nekoč vse to užil si že!*